

Nr 395, utskrivet v 33 2023

Kära läsare!

Som ni kanske minns har min relation till den nya mobilen (inte längre så ny) trasslat förr. Nu har det försvunnit dagar i min kalender där jag lovat tala om vacciner den 13 eller 15 september. Men för vem och var?? Om någon av våra läsare känner igen sig, kontakta oss gärna via "Svar igår"-fliken på vår hemsida www.reseradet.com.

Reserådet har inte tagit semesterledigt. Anja har jobbat med den största fliken (7 i pärm 1), dvs enskilda vacciner och har bland annat skrivit om den så att vacciner och sjukdomar nu inte blandas. Fliken beräknas bli klar i slutet av månaden och läggs ut som ett stycke så vi slipper trassel med layout om vi skulle lägga in en liten bit i taget.

Fråga: Har en familj som ska resa till Tanzania, en vecka safari och på camp en vecka på Zanzibar. Gula febern är bara en risk i teorin? Ska de ha Stamaril eller bara myggstift?

Svar: OK med myggstift på Zanzibar men sannolikt läkemedel i Tanzania - var där? Gula febern-vaccin behövs bara om de mellanlandar i land med risk.

Fråga: Ett barn 16 månader kom i dag för sin andra Varilrix-dos. Efteråt berättar pappan att familjen åker till Kroatien den 24 juni, som turister en vecka. Flyger med SAS. De har då bokat in MMR på BVC, två veckor före resa, alltså om 11 dagar. Det blir lite tätt mellan dessa två doser. Vad göra? Hur stor är risken att barnet blir smittat av mässling på denna resa kontra hur bra blir skyddet när vaccinerna ges så tätt? Lovade att återkomma till pappan i frågan.

Svar: Inte helt lätt. Jag skulle välja mellan att avvakta med MMR (låg risk i Kroatien) eller avvakta med dos 2 av Varilrix men den är ju redan given. Det finns inte mycket skrivet om nackdelen med ett kortare intervall än 4 veckor med två levande vacciner och sannolikt går det

bra men det går inte att lova samma resultat = Ge MMR så tidigt att eventuella biverkningar med MMR-vaccinet (mässlingssymtom) hinner blåsa över, dvs gärna 2 veckor innan avresa.

Fråga: Hur påverkas långtidsskyddet mot mässling (påssjuka och röda hund) av att man tidigarelägger den första dosen av MMR?

Svar: Spelar ingen roll bara du ger dos 2 i ordinarie tid.

Fråga: Par födda -88, osäkra när de fick första dosen TBE-vaccin, fick nu dos 2 11/5. Ska vi ge dos 3 om 2 månader eller om 1 månad? Deras barn fött 2019 fick dos 3 den 11/5 men det gick 2 år mellan dos 1 och 2. Tänker att ingen av dem behöver börja om, vad säger du?

Svar: De är säkra på att de har fått dos 1 men minns inte när = ge dos 3 nästa säsong. Barnen behöver inte börja om.

Fråga: Är Sicklec cell-anemi kontraindikation när det gäller vaccin mot gula febern? Kunden ska resa till Uganda.

Svar: Nej.

Fråga: Jag har en kund som mejlade och undrade över HPV-vaccination. Hon undrar om man har större risk att få HPV om man har fått genital herpes? Skyddar HPV något mot herpes-viruset?

Svar: Tja, om man har fått herpes har man också kunnat bli exponerad för HPV men dessa två virus har i sig inte med varandra att göra

Fråga: Jag har en 20-årig kvinna som har påbörjat vaccineringen med Engerix-B. Hon erhöll första dosen 211004, dos nr 2 230512. Hon ringer nu för att boka sin tredje dos. Hur ska man tänka med intervallet av doserna? När är det lämpligt att ge tredje dosen?

Svar: Enklast att ge standardintervall, dvs 5 månader mellan dos 2 och 3.

Fråga: Flicka fem år kommer på remiss för BCG-vaccination. Född i Sverige. Är ägg-allergiker och äter inget som innehåller ägg, oklart hur allergin visar sig. Bedömd på barnmott och allergin kvarstår. Hur ska vi tänka med BCG-vaccinering av denna tjej?

Svar: BCG innehåller inget äggantigen så hennes allergi skall inte påverkas. Varför behöver hon BCG?

Fråga: En kund kvinna född -59 var här och tog sin första dos Shingrix i januari, önskar nu ta sin andra dos men blev väldigt sjuk i tre dagar efter den första med hög feber 40 grader, sjukdomskänsla, ont i kroppen, huvudvärk. Kan jag ge den andra dosen? Hon blev helt frisk efter de tre dagarna.

Svar: Ja, du kan ge dos 2 som är viktig. Kundens biverkningar bör inte vara värre efter dos 2 och kan mildras med febernedsättande.

Fråga: Vi har en kund född -09 som står på Methotrexate p g a reumatisk sjukdom. Behöver fylla på en dos Priorix. Vi ifrågasatte detta då det är levande vaccin. Mamman säger att behandlande läkare säger att man gjort studier på att just Priorix går fint att ge tillsammans med Methotrexatebehandling?? Känner du till detta, vi kan inte hitta någon info om denna studie? Vad gör vi?

Svar: Jag skulle ge dos 2 av Priorix. Om behandlande läkare säger OK är det förmodligen en måttlig dos Methotrexate och då håller jag med - bättre att ge vaccinet!

Fråga: Kvinna kommer 2 mån efter dos 1 av Shingrix och undrar ifall hon ska ta en nästa dos med tanke på biverkningar hon har fått. Utöver de vanliga biverkningarna så har kunden fått blåsor på ryggen som kliar, först blöta sedan torra när hon kommer in på mottagningen. Verkar som om att hon fått mild bältros i samband med vaccination. Kund undrar ifall hon ska avsluta sin vaccination med andra dosen. Vad tycker du?

Svar: Jag tycker att hon bör ta dos 2. Kanske en slump att hon utvecklat en bältros samma tid som hon fått dos 1.

Fråga: En kvinna ska tillbringa två dagar i Moshi nedanför Kilimanjaro, Tanzania, sedan ska hon upp på Kilimanjaro och därefter Zanzibar. Så hon behöver ta malariaprofylax (Malastad) för Moshi. En läkare hon känner har skrivit ut Diamox mot höjdsjuka att ta före-byggande. Hon har själv läst någonstans att dessa två läkemedel inte går ihop. Jag kan inte hitta detta i FASS.

Svar: Jag håller med om att man kan kombinera och att profylax behövs för Moshi. Eventuella biverkningar kan förstås adderas.

Fråga: Jag har en patient som vill ta Shingrix och hon står på Methotrexate 10 mg per dag. Hur behöver jag tänka runt detta? Kan hon ta sedvanlig vaccination på två doser med 2 månaders mellanrum och ändå få ett OK skydd eller behöver hon en ev extra dos och i sådant fall med vilken frekvens?

Svar: Det har kommit studier om effekten bland immunsupprimerade. Shingrix fungerar så gott som lika bra ändå och extra doser behövs inte.

Fråga: Har vi någon vägledning om hur snart vacciner (särskilt FSME) måste ges efter att nålen satts på sprutan? FASS säger att FSME ska administreras "omedelbart", och jag förstår från intern vägledning att vissa vacciner kan förlora effekt en tid efter att de har blandats (fast FSME behövs inte blandas). Vi har ofta barn som blir tveksamma och tar tid (ibland lång tid) innan det är möjligt att ge vaccinet, finns det en punkt då vaccinet inte längre är värt att ges?

Svar: Ingen gräns i praktiken. Du behöver väl inte vänta mer än 30 minuter som längst och det är säkert helt OK.